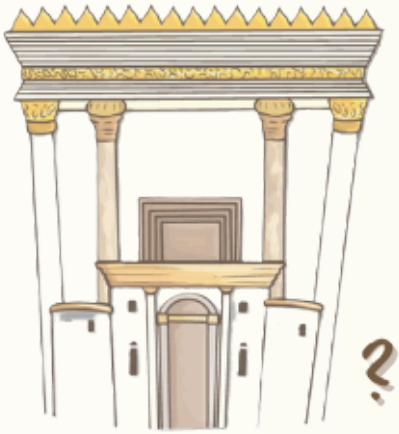

מי ב"א?

מדינה יהודית בדרך אמת

מאמר מאת ר' עודד כי-טוב

שושן-פורים-מישולש

שושן פורים עיקר

ברור לכל מבין, שעיקר הפורים, תמציתו ותכליתו, הוא שושן-פורים. זאת קודם כל מפני שהעיר שושן היא מוקד האירועים – בה נגזרים הגזירות וממנה נשלחים השליחים לטוב ולמוטב, ובה נשלמת המלחמה והמנוחה. כל שאר "מדינות המלך", העולם הגדול ומרחביו, הם פריפריה ביחס לשושן הבירה, וניתן לראותם יחסית כ**"כפר (גלובאלי")** לעומת ה**כרך** הכורך ומרַכֵּז אל-תוכו את כל מאמצי ויבולי הכפרים שסביבו, המקדימים ומכינים את צרכי האירוע המרכזי שיתרחש בכרך. כיחס הכפרים המקדימים את קריאת המגילה ל"ימי הכניסה", י"א י"ב וי"ג באדר, כפי שפותחת מסכת מגילה, בכדי שיהיו פנויים להכין את צרכי העיר, כך במדה מסויימת יחס העיר אל הכרך – הקדמה והכנה לקראת העיקר. וגם אם "כל העולם" קרא ועדיין-קורא בי"ד, אין זאת אומרת אלא שבעולם הזה, הנמשל לפרוזדור שלפני הטרקלין, ההכנה תופסת את עיקר הנֶפַח; העבר וההוה פניהם אל התכלית הטמונה בעתיד המבוקש שעודנו לפנינו.

שושן-העיר היא הכרך "במקרה" ולא בעצם, בשעתה היתה היא הכרך הכורך את כל מדינות המלך, אבל לדורות, הכרך האמיתי לעולם כולו הריהי ירושלים, "הכרך שהכל בו", וביתר הרחבה כל ארץ ישראל, שהיו בה ערים מוקפות-חומה-מימות-יהושע לרוב, והן עִם הסמוך-ונראה אליהן, עתידות להפוך את כל הארץ לכרך אחד גדול, לירושלים נרחבת, והוא שאמרו "עתידה ירושלים (ה"גבוהה" מכל הארץ) שתתפשט בכל ארץ ישראל", וממילא גם "עתידה ארץ ישראל (ה"גבוהה" מכל הארצות) שתתפשט (ותקרין) על כל העולם כולו" שישא פניו אליה ויכין עצמו לקראתה. משום כך כל האמור והמסופר אודות שושן, חל מאז ואילך על ירושלים-העיר והדומות לה, העתידות להכרך אליה.

גם עם ישראל לגבי האומות קרוי בפי חכמים "כרך שהכל בו" (וירושלים "העיר שחוברה לה יחדו", היא זו "שעושה כל ישראל חברים"). כל-עוד לא נתפשטה ירושלים בכל ארץ ישראל, תיתכנה (תיאורטית) ערים מוקפות גם בחו"ל, שכן היהודים גם בגלותם (כמו להבדיל העמלקים-האנטישמים) נוטים להיות יושבי כרכים ו"מרכזי העצבים", אך כשתעמוד הארץ על מילואה ויתקבצו אליה כל בניה, תעבור כל ה"כרכיות" אליה.

[בדומה לכך לענין השבת, שירושלים "דלתותיה ננעלות בלילה" ועל כן היא "מתוקנת" (או יכולה להתקן) להיות "שבתית", היינו "רשות היחיד" שניתן לטלטל בה כבתוך ביתו הפרטי של אדם, ותיאורטית גם כל הארץ, "מפני סולמה של צור" יכולה להפוך לרשות היחיד נבדלת מן העולם כולו שהוא "רשות הרבים", עולם החול (=חו"ל...), או (כשַפנה פניו אל עֵבר הארץ) ככרמלית, היער הסובב את העיר ואינו מנַגד לה.

ובמונחי חכמת האמת, "רשות היחיד" הוא כינוי לעולם האצילות – בו ה"משפחה הא-להית המאושרת" שרויה בתוך הקן המתוקן שלה, וטרם יצאה-**לבר**, החוצה אל שליחותה בעולמות החיצוניים **בריאה** יצירה ועשיה, אולם עתידין אלו להתבטל ולהיטפל למקורן באצילות ולהפוך ל"יום (ומקום) שכולו שבת"].

ט"ו מול י"ד

כל האמור עולה-בבירור גם מכך ששושן-פורים חל, כפסח וסוכות, בט"ו לחדש, ביום בו "סיהרא באשלמותא", ואילו פורים דפרזים ביום י"ד, שהוא, כפי שבולט בפסח, יום ההכנה לט"ו.

ביעור החמץ ושחיטת הפסח בי"ד בניסן, עניינם ביעור הרע בפועל, לקראת הפיכתו ו"אכילתו" בקדושה, בצורת מצה, בליל ט"ו (וכך מתפרשים דברי הגמרא בפסחים (ה,א, עיינו שם) שמכח "ביום ה**ראשון** תשביתו" זוכים לביעור (עמלק) זרעו של עשו האדמוני היוצא **ראשון**). הביעור-בפועל הוא בבחינת "איתכפייא", ואינו מושלם, מחמת "חוק שימור החומר", ורק בדרך "אתהפכא" ניתן לעשות "שינוי גנטי" וכך לבער לגמרי את הרע, כאשר החמץ כבר לא קיים ואינו עולה על הלב כלל. זהו בדיוק היחס בין פורים דפרזים בו מקדימה – ונשלמת – עבודת האתכפייא, לבין פורים דמוקפין ההופך את הרע לטוב (בבחינת "ברוך המן"), ויום המנוחה שלפרזים מעבודת האיתכפייא, הוא הנותן כח למוקפים להכין בו את עבודת האתהפכא הנחגגת למחר. [ופשוט כי בכרך מסתתר עמלק עדין יותר – בבחינת אגג ההולך מעדנות – הנחשף רק ביום השני (לפי תגובתו לאירועי היום הראשון), ולדורות ניתן אולי להפכו ולגיירו, כאותם בני-בניו של המן שלמדו תורה בבני ברק, ואכמ"ל].

בין דוד לשלמה, בין שאול ודוד, בין אדר לניסן, ובין "תמחה ל"אמחה"

כידוע דוד הוא בדור ה**י"ד** (כמספר **דוד**) מאברהם, ואילו שלמה הוא בדור הט"ו. דוד הוא "איש מלחמות" (בעיקר בעמלק, בימי שאול ובמקומו, מאחר שלא השלים שאול את תפקידו בזה ולא פגע באגג ההולך מעדנות כנ"ל), ועל כן לא הורשה לבנות את בית המקדש, "מקום המנוחה" הנאות ל"איש המנוחה" שלמה (שהוא משיח-בן-דוד הראשון) אליו באים הגויים מרצונם וללא פחד. כדברי חכמים עמלק "פושט ידו בזבול", כפי שהוא מרפה ידיים מלבוא לסיני, ואינו מאפשר את גילוי השכינה בארץ, וגם העיסוק עימו דורש גיוס של כל כוחות הנפש עד שלא נותר כח (לדוד) לבנות המקדש. נמצאו שני ימי הפורים כנגד דוד ושלמה, המכין והבונה.

אבל הוא-גם-הוא היחס בין שאול ודוד. משימת מחיית עמלק בפועל נתונה לשאול ומלכותו ככתוב (בשמואל-א,טו), כי אין עמלק נופל אלא ביד זרעה של רחל, יוסף הפועל בגויים ובנימין שממנו מרדכי ואסתר (ומשום כך ומתוך-כך עלול משיח בן יוסף למות), ואילו דוד-כמשיח (כשרואה את מיתת בן יוסף) "אינו מבקש אלא חיים", כדברי חכמים בסוף מסכת סוכה מפסוק "חיים שאל ממך נתת לו" (תהלים כא), וכיון שנאלץ דוד לבוא במקום שאול, בא שלמה במקום דוד.

ואף הוא היחס בין "יום החדש הראשון" שחגג שאול (וכנראה תיקן בעצמו את סעודת ראש חדש עם כינון מלכותו, כדברי רבנו צדוק הכהן), לעומת "יום החדש השני" בו "התפוצצה" סעודת שאול בהיוודעו כי זבח משפחה הוא לבית דוד (- היינו שגם אצלו קיימת-מאז התקנה הזו, ועל כך יצא קצפו, ואכמ"ל יותר).

ולפי מה שקיימא לן, ביום החדש הראשון, בית דין הם המקדשים את הירח הנראה, ואילו בשני (שהוא היום עיקר הראש-חדש) הוא מתקדש מאליו, בידי שמים. ומכאן שזהו גם היחס בין יום י"ד אדר שמתייחס יותר למעשי-מאמצי האדם, ליום ט"ו (יום האתהפכא כנ"ל) המתייחס לסייעתא דשמיא, שרק עימה ניתן להשלים הדבר, וכדברי חכמים: אתם מזכירים שמו למטה (ומוחים כפי כוחכם, שנאמר זכור... **תמחה**), ואני (משלים ו)מוחה שמו מלמעלה (שנאמר מחה **אמחה**). וכך עולה מדברי חכמים ששאול (שהוא בטבעו צדיק גמור כבן שנה), נאמר בו "בכל אשר יפנה ירשיע" (כלומר מנצח הגויים בדרך איתכפייא, כי אינם צדיקים כמוהו), אך דוד (שהוא "גברא דמריה סייעיה", כמדת בעל תשובה היודע שאלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול-לו ליצרו, וה' עימו, ולכן "הלכה כמותו בכל מקום"), נאמר בו "ובכל אשר יפנה ישכיל" (או "יצליח"), כי ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים עימו, בדרך אתהפכא.

ומשבאנו לכך, ניתן בכללות לייחס את כל חדש אדר, החדש האנושי-אָדָמי (ולכן גם העכשווי ביותר – ראו בגליונות הקודמים) כחדש של בני בנימין, מרדכי ואסתר הפועלים בגויים (כ**יוסף** ה**מוסיף** גרים), ומייהדים ומודיעים את צורת האדם המתוקן, ואילו חדש **ניסן** הריהו החדש ה**נִסי** שאליו מכין אדר, והוא חדשו של יהודה-דוד השפל-בעיניו, ולכן "שואב אליו" את מעשי ה' הנעשים כמו-ממילא, וכימי צאתנו מארץ מצרים יראֵנו בו ה' נסים פלאיים-לגמרי.

פורים ושבת

לפי כל זה, ישנו קשר הדוק בין פורים לשבת. קדושת השבת הקבועה-ועומדת מראש מקדם, כי בה שבת ה' מכל מלאכתו, היא המקור לכל המועדים, "השבתונים הקטנים" שישראל מקדשים בזכות מעשיהם ותלויים בקידוש החדשים על ידי בית דין (מה שמתבטא יפה ב**שבת הגדול** שמכוחו ניתַן לישראל כח לקחת את אלהי מצרים לשחיטה, ומכך זכו לחג הפסח, הראשון-הבכור למועדים (הנקרא לפיכך גם הוא "שבת") ולשאר החגים, ואולם הפורים הבא בגורל אשר "מה' כל משפטו" ככתוב, ובפרט שושן פורים המבטא כאמור את השלמת המחַייה בידי שמים, הריהו חותם את כל מועדי השנה ומחזירם לבחינת השבת הקבועה וקיימת מאז, ונמצא סוף השנה היהודית נעוץ בתחילתה.

וניתן לפרש "פורים" לשון רבים, "כי פור המן נהפך לפורינו", כלפי שני ימי הפורים ושתי הבחינות הנזכרות: הפור הראשון שהפיל המן עלינו נהפך עליו וזכינו אנו בגורל לשלוט בשונאינו, ואולם הגורל השני הוא היום השני, פורים דמוקפין המיוחס לשמים כנ"ל, ההופך את **המן עצמו**, ובכך מכלה לגמרי את ההמניוּת הקליפתית ולא משאירה לה עקבות. כי מרדכי ואסתר שניתן להם בית המן הם הנושאים ומייצגים מעתה את "צורת אדם"-דקדושה, המתדמה לעליון – "אתם קרויים אדם" – בכדי ללמדה לכל באי עולם. בלשון אחר: האדמיות עצמה נהפכה ונתבררה לא-להיתי! והרי לנו חיבור מופלא של שמים וארץ, טבע ונס, אדר וניסן, ומרדכי הימיני הוא גם **יהודי**, הכופר בעבודה זרה מתולדתו ומעצם טבעו ולא מתייחס אליה כלל ועיקר.

ומשה הנולד באדר והוא "מבחר המין האנושי", הרי כך הוא מתחילתו, ככתוב בו "ותרא אותו כי טוב הוא", כבמעשה בראשית שבידי שמים, ובו בא לביטוי החיבור המופלא בין עליון לתחתון, כרמוז יפה בפרשת השבוע כי-תשא, בה מופיע פעמיים הצירוף (שאינו מצוי כלל בתורה) **הוי"ה א-להי ישראל** (העולה בדיוק **משה רבינו**!): "יראה כל זכורך את פני האדון הוי"ה א-להי ישראל", ו"כה אמר הוי"ה א-להי ישראל שימו איש חרבו על ירכו". על הפסוק השני נאמר בתנא דבי אליהו: מעיד אני עלי שמים וארץ כי לא אמר לו כן הקב"ה, אלא מעצמו אמר כן! מתוך ידיעה פנימית שכך אומר-רוצה ה'.

[ובדרך אפשר (או אולי בדרך צחות...) נאמר, כי גם מרדכי היהודי נולד בפורים-באדר. כשם שרוב הקרויים מרדכי חזקה עליהם שנולדו (הם או סבם) באדר, כך מרדכי הראשון נקרא בשמו משום שנולד בפרשת כי תשא (שחלה השנה בשושן פורים), שם מופיע ה**מור דרור**, הראש לכל הבשמים, שתרגומו **מירא דכיא**, אשר כדברי רבותינו במסכת חולין, מכאן שרש למרדכי מן התורה (ומכאן קיבל את הדרור-החופש הגזעי-עצמי הפוטר אותו מלכרוע להמן)].

פורים משולש

בשנה זו חל שושן פורים בשבת, ונראה כי זוהי הקביעות המושלמת, יותר משאר הקביעויות האפשריות, וזאת משני פנים:

א – הרי כידוע "בשבת ניתנה תורה" מסיני, ואם כן נכון ונאה לומר שגם פורים בו "קיימו וקבלו" היהודים את התורה ברצון, בלא כפיית הר כגיגית ו"מאהבת הנס", ומכאן פרצה והתפשטה תורה שבעל פה וחידושיה האינסופיים, בשבת היה, ומתוך נייחא שלימה מאויביהם.

ב – קביעות זו, זט"ו, היא היחידה מבין ארבע הקביעויות (המובאות בשולחן-ערוך: ב"ו ד"ד זט"ו ובי"ו, כסימן ל"שבת הפסקה" מקריאת ארבע הפרשיות, לאמר: כשחל ר"ח אדר ביום שני, שבת הפסקה בששי בו; כשחל ברביעי, שבת הפסקה ברביעי, וכשחל בששי, שתי שבתות הפסקה, בשני באדר ובי"ו היינו ט"ז בו), שבה כל ארבע הפרשיות (החורגות מסדר פרשת השבוע ומתאימות לפיכך לחדש אדר האדמי-מתחדש), חלות בחדש אדר עצמו. בקביעת זט"ו, כשחל ר"ח אדר בשבת, ארבעת הפרשיות (שהן כידוע כנגד שם הוי"ה מלמטה למעלה, הן ה"צפופות" ביותר ומסודרות בסדר המושלם ביותר.

שכן זוהי הקביעות היחידה בה אין כל הפסק בין שקלים וזכור, בין ה' אחרונה שבשם המורה על ה**מעשה**, ובין הו' שבשם המורה על תיקון ה**מדות**. בעוד שפָּרה והחדש, הטהרה והקדושה, שכנגד המוחין (ה' עילאה וי') לעולם הם סמוכות, שכן **אבא ואמא**, חכמה ובינה הם "תרין רעין דלא מתפרשין לעלמין", הרי כל ענייננו "לייחד שם **ו"ה בי"ה**", שגם המעשים והמדות יתחברו היטב (מתוך קישורן למוחין), וזה מתרחש בשנה זו!

ומתי חלה שבת ההפסקה? בט"ו לחדש, והיא כנגד ה**דעת**, שאינה ספירה לעצמה, אבל היא הקושרת ומחברת את הכל, והיא עניינו של פורים ועניינם של משה ומרדכי (ראו באריכות בגליון הקודם) לחבר ולקשור הכל, בניגוד לעמלק המולק, סיטרא אחרא שאין לה דעת, ולהמן ששרשו בחטא עץ הדעת שהפריד את האדם מבוראו והביא מיתה לעולם.

זכירה ועשיה

שמחת הפורים השלימה ומשלוח המנות באהבת איש לרעהו, הם עיקר מעשה ותכלית הפורים, ואולם צריך שתקדים הזכירה לעשייה, ככתוב "נזכרים ונעשים", והיינו קריאת המגילה (ולפניה קריאת פרשת זכור פרשת זכור). בפורים משולש מקדימה זכירת-קריאת המוקפין לי"ד ומתחברת לקריאת הפרוזים, אבל גם עשיית-שמחת הפרוזים נמשכת והולכת לתוך השבת של המוקפין, כאשר המוקפין ממשיכים את העשייה ליום ט"ז, כמנהגנו על פי תלמוד ירושלמי (וכפשט "ולא יעבור" שעניינו "ולא יפסוק), כך שממילא נמצא כל החדש נהפך לששון ולשמחה ומתחבר היטב עם ניסן של גאולה.

ומה מכל זה נקח למצבנו היום?

במקום "להפטיר כדאשתקד", להמשיך בנמיכות-רוח מפוחדת ללמוד אדמיות מן הגויים – מה שמחזק את הקליפה ההמנית-עמלקית הטוענת (בצדק מסויים) שיהודים אינם בגדר אדם כי אינם מסוגלים להיות סתמיים וריקניים כנדרש – יש לנו, היום בפרט, "הזדמנות-פז" להציב מתוכֵנו וללמד לגויים אדמיות קדושה (ומלאה יותר, ומרוממת-באמת את הנשים לפי טבען, ענין שההומאניזם הנכרי לא מצליח בו – ראו גליון 163), שאינה רק **מפשרת** בין הא-להי והאנושי, בין האצילי והפשוט, ובין הכלל והפרט, אלא מוצאת את הדרך **לייחד** אותם ממש: האדם השלם א-להיו בתוכו ממש, כי "הוא עָשָׂנוּ ולוֹ אנחנו" ומה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו, שנבחרנו מאתו יתברך לייצג את דמותו כ"אדם היושב על הכסא" (שחזה יחזקאל במרכבה), וללמד לכל באי עולם את **המכנה המשותף הגבוה, את הניצוץ הקדוש שישנו בכל איש ואשה**, שמכוחו ניתַן לבחור ולהבחר הדדית, ברוח טובה (ובריח טוב...) ובדרור נטול-פחד, המבטיח את הזכיה בגורל. ה' בוחר באדמיות הנענית לו ובוחרת באלקיות, והרי הקשר (=הדעת) אמיץ ופורה.

מכאן כמובן גם תיקון יחסי האנוש, קודם כל בין החוגים השונים בציבור, הללו הדוגלים באדמיות שכוחת-א-ל, הללו הדוגלים באלקיות בלתי-ארצית, והללו שבאמצע, בדרגות שונות של "מקף" מחבר או מפשר (אך בוודאי לא מאחד-לאחדים). ובהמשך – בין אדם לזולתו ובין איש לאשתו, כשהשכינה שביניהם היא "השותף השלישי"- שעתיד במהרה בימינו לשכון לעין כל בבית השלישי (**והמשולש**, כמורגל בפי הרבי מלובאביץ') שייבנה במהרה בימינו.

שבת שלום ופורים שמח!